

Marija Stupar
TENDER

Beograd 2021.

edicija SWITCH

Marija Stupar
TENDER

© Rende 2021.

urednica
Slađana Novaković

MARIJA STUPAR

TENDER

APLIKACIJE – Softveri kreirani da funkcionišu na smart telefonima i drugim mobilnim uređajima. Prvobitno su osmišljeni za proveru elektronske pošte. Skromni počeci primene aplikacija mogu se pratiti od sredine devedesetih. Stalna potražnja na tržištu dovela je do njihovog vrtoglavog razvoja, pa danas postoje hiljade aplikacija najrazličitijih namena. Među najpopularnijim su aplikacije u oblasti socijalnih medija.

APLIKACIJE – Sličice na ekranima naših smart telefona, šarene i oku dopadljive. Prvobitno su osmišljene da nam olakšaju život. Život bez njih je vrlo brzo postao nezamisliv. Od navigacije do fitnesa, od igrice do kupovine, od vremenske prognoze do ljubavnog sastanka. One su naši živahni mali asistenti i živahna mala droga. Da vidimo koja će od svih prekrasnih aplikacija najviše zadužiti čovečanstvo, a koja će ga pojesti.

Uputstvo za upotrebu/Bejziks

„Gledaj, ako ti se sviđa, svajpuješ nadesno, ako ti se ne sviđa, svajpuješ nalevo, a ako ti se baaaš sviđa, daš mu superlajk na gore.“

„Superlajk, ima i toga?“

„Da, ali to možeš samo jednom dnevno. Tako nekom skreneš pažnju na sebe. Njemu se uz tvoju fotku pojavi ova plava zvezdica i znaće da si ga superlajkovala.“

„A ako sam ga *obično* lajkovala?“

„Onda ništa, on neće znati da si ga lajkovala. Ni ti ne znaš ko je tebe lajkovao. Ali ako ste se međusobno lajkovali, mislim, *obično* lajkovali (to ti je ovo zeleno srce), onda ste *match* i automatski idete u inboks gde možete da četujete.“

„Ahaaaa, kako dobra stvar, mož' da četuješ samo sa onim ko ti se sviđa i kome se i ti sviđaš!“

„Haha, neko je to genijalno smislio.“

„Dobro, čekaj, ajde lajkuj nekog da vidim?“

Kao za inat, dok Jasna lista kandidate s Tindera, nijedan nije za zeleno srce. Odmah do srca je plava zvezdica. OK, jasno – lajk i superlajk. Imamo još i crveni X – tu od lajka nema

ništa. Eto, ta tri mala piktograma osnov su komunikacije nove aplikacije. Osim toga, čitav novi onlajn jezik neprimetno se uvukao u našu stvarnost. Četujemo i lajkujemo već iii-haa, a sada ćemo, vidim, i svajpovati.

„Čekaj, bre, Jasna, zašto tako brzo?“

„Zato što ovi što imaju po jednu fotku, koja je *too good to be true*, uglavnom to i jesu. Znači, te preskačemo. Ove pored tigrova na sedativima isto.“

„Ahmm, a šta, na Tinderu imaš takooo – kategorije frajera?“

„Ma da. Meni su fascinantni ovi što lete, rone, bandžidžampuju, voze bord i jašu konja. Mislim, sve to radi isti frajer.“

„Pa gde stigne sve to da pokaže? Kol'ko slika uopšte možeš da okačiš?“

„Šest.“

„I moraš svih šest ili koliko ti hoćeš?“

„Možeš i samo jednu. Ali to uvek budi sumnju.“

„Da si iz *Too good to be true* kategorije?“

„Upravo!“

„A što kod nekih pišu godine, a kod nekih ne?“

„To je opciono. Možeš da podesiš da ti se ne prikazuju godine ako želiš.“

„Što ne bih želela? Aaaa! Da li je moguće da... neki ljudi... lažu za godine?!“

„Realno! Žene preko četrdeset, muškarci preko pedeset? Ne znam... Ja sam još u bezbednoj zoni!“

„Blago tebi, ja ulazim u kritičnu. Dobro... Čekaj, čekaj, a ovaj? Ovaj nije loš.“

„Nije. Ali je iz kategorije *Put oko sveta za osamdeset dana*.“

„Je l'? Šta je to? Kao... šest slika – šest kontinenata?“

„Otprilike.“

„A to je isto loše?“

„Ne kažem da je loše, nego sam upoznala nekoliko njih, pa ih sad preskačem. Delovalo mi je kao da su puni iskustava i zanimljivih priča, ali uglavnom nisu. Jedan je, recimo, živeo u Americi, Francuskoj i Mozambiku, ali sve vreme je pričao isključivo o sebi.“

„O sebi u Mozambiku mož' da bude zanimljivo, a?“

„Da, ali njemu malo znače koordinate. Najbitnije je to da je on svuda super.“

„Onda da preimenujemo kategoriju u *Svuda-super-tip?*“

„Može! Jer nije sâmo mesto toliko super koliko su, recimo, super njegove fotke tog mesta. E, da, ti ljudi koji putuju često imaju nekakve veze s fotografijom. Kad smo već kod toga – možeš da povežeš svoj Instagram profil s Tinder profilom, da ti se vide fotke i sa Instagrama. E, onda te neko, ponovo – da bi skrenuo pažnju na sebe – odmah zaprati na Instagramu.“

„To ako je potrošio superlajk za taj dan?“

„Hahaa, možda. A možda i stvarno hoće da te zaprati, šta znam. Ili ti, recimo, odmah pošalje *request* za *direct messages*.“

„Jebote, Jasna, kad se samo setim kako si mi pre nekoliko godina ovako, sve kao debilu objašnjavala za Instagram... Nisam znala ni šta je hešteg.“

„A pogledaj se sada!“

Da, pogledaj me sada. Vera Danović, trideset devet godina, lektor. Slušaj moje reči, koje su mi posao. Čitam ih u romanima, prevodima i novinskim člancima. Lovim greške, neprikladnu upotrebu, besmislice; ponekad, dok ispravljam pravopisne propuste, glasno kažem *C, c, c*. A onda ulovim sebe kako *like*, recimo, opušteno pišem *lajk*, ali *message* nikako ne mogu da napišem *mesidž*. Po kom ključu, nemam pojma. Kako

mi se više sviđi na papiru. Ta nedoslednost me brine. Jasna pak kaže da današnja komunikacija ne mari za formu.

„I dobro, pod pretpostavkom da si lajkovala nekog i *vice versa*, i odete u taj inboks (aj', otvori ga?), koja je fora s komunikacijom?“

„To samo od vas dvoje zavisi...“

„A ne zajebavaj, kaži mi da se ne izblamiram!“

„Pa gle, poznajući tebe, pišaćeš romane. Ali ovde ti je komunikacija mnogo brža. Jedan red, paf, šalješ, naročito na početku. Neko te maltene odmah pita da pređete na *WhatsApp* ili *Viber*.“

„Pa je l' pređeš?“

„Ponekad, ako mi se sviđi; ako nisam sigurna da li je neki *freak*, proćaskam još malo na Tinderu. S nekima je lako, a s drugima odmah provališ da nema svrhe.“

„I šta onda?“

„Ništa, onda samo prestanete.“

„Aha... logično. Skoro kao u stvarnom svetu?“

„Vera, to i jeste stvaran svet. Slatko od tebe što mu se priključuješ.“

„Uh, brate... Daj da mi napravimo profil dok nisam napunila četrdeset...“

SELFIE – Autoportretna fotografija na kojoj osoba fotografiše sebe držeći mobilni telefon u ruci ili na selfi štapu. Selfi ima historiju dužu od sto pedeset godina, ali je eksplodirao tek uz društvene mreže. Objavljivanje fotografije na nekoj od njih gotovo je isključiva svrha selfija danas. Reč *selfie* je 2013. godine dodata u Oksfordski rečnik engleskog jezika.

SELFIE – Da li je selfi i onda kada ćubasti makaki ukrade fotoaparatus fotografu u divljinama Indonezije i okine autoportret? Ima li makaki pravo na autorska prava, i to se pitanje postavljalo. Nema, glasilo je odgovor kalifornijskog okružnog suda. Možda, da je imao sopstveni fotoaparatus ili mobilni? Začudo, makaki za selfi nije napućio usne kao ostali majmuni. Kezi se u dva niza retkih žutih zuba i majmunska posla prepušta naprednijoj vrsti.